

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים קכא.

עין משפט
גו מצוה

(א) [לשיל מו: ט] (ב) נכנסים
מט: א (ג) זכאים לה.
(ד) [שס:] (ה) [פסחים
ספ:] (ו) [מנחת יו:]
(ז) [דברים יב:] (ח) [מנחת
יז:] (ט) [ויקרא א:]
(י) [ויקרא ט:] (יא) [שס:]
(יב) [ויג' ואל שפיכה כלי
ש"ס] (יג) [ש"ס].

מוסף רש"י

חד תני. עמי דריה
חדשי אפיגול וחד
תני. טעמא דריה
עלוי אטרי (ועיד פה).
כאיסורו. כשער אפיגול
אילתו שהוא חייב עליו
כחית (שס). כטומאתו.
כשער טומאת אלוניס
דאורייתא ככנייה (שס).
בירך ברכת הפסח פטר
את של ובה. ענינת
ארבעה עשר שאלה פס
כשחמירי. כשחמירי
ושטי כחוספתא דפסחים
על הפסח הוא אמר תוך
אשר קדשנו בתפוחי וינו
לאכל את הפסח. ועל
הזבח הוא אמר תוך
קדשנו בתפוחי וינו לאכל
את הזבח. ואם בירך על
הפסח פטר את הזבח
(בבב"ב טז). זריקה בכלל
שפיכה. מהלמד (שס: א)
מנין ליתנין זריקה שנתן
בשפיכה יא. הלך שנתן
שלמים עסקי בה זריקה
בכלל שנתן דם פסח שנתן
בה שפיכה. ובי בירך על
הפסח פטר את הזבח.
שהזבח בכלל פסח. אבל
בירך על הזבח לא פטר
את הפסח. על מנין
ליתנין בשפיכה ששפך
זריקה. הלך אין פסח
בכלל שנתן זריקה.
דלית ליה ליתנין זריקה
שנתן בשפיכה יא. דהא
דפסח בשפיכה מודם זמין
ישפך נפקא לן ויתמי לא
דרשא מיניה (שס).
חרירי עלך מסבת
פסחים

חד תני אפיגול וחד תני אטרי. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא אפיגול את הידים וחד מפרש טעמא דמותר מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגלוהו ברצון להפסיד את הבעלים ועוד לשלמים הן ואין לכהן בהן אלא מזה ושוק וישחטם נמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ומשום הכי גזרו טומאה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתן: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים ומ"א ככנייה: **מתני'** **ברכת הפסח.** על אילת שלמים: **על זבח.** מניגת ארבעה עשר ומנדין על אילת שלמים: **גב'.** שירי דם זריקה מרחוק דלא יצרכת ליה אס ונפליס שריים על היסוד או לא. שירי דם הפסח בשפיכה ניתח כדי שפלו על היסוד: **לא שפיכה בכלל זריקה.** כלומר שאס נתן פסח זריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום וכיון דאין דומין זה לזה במתן דמים אין ברכת האחד פוטרת האחר: **הכי גרסינן במתניתין בירך על הזבח לא פסח את הפסח על הזבח פטר את של זבח דברי ר' ישמעאל והכא גרסינן לדברי ר' ישמעאל בכלל זריקה כלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה.** ופירוש אס נתן פסח זריקה לא עשה כלום אבל אס נתן שלמים בשפיכה יא לפיכך ברכת הפסח פוטרת את של שלמים בכלל פסח במתן דמים ושל שלמים אינה פוטרת את של פסח לפי שאין פסח במתן דמו בכלל שלמים:

הדרן עלך ערכי פסחים וסליקא לה מסבת פסחים

רשב"ם

חד תני אפיגול וחד תני אטרי. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו חכמים טומאה שלא יפגלוהו ברצון להפסיד את הבעלים ויחמורו שוגגין היינו. ורבינו פירש עוד טעם אחר לפי ששלמים הם ואין לכהן בהן אלא מזה ושוק וישחטם נמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ולא נהירא דאין פגול אלא בשחטם על מנת לאכול ממנו חוץ לזמנו והשושטם שלמים לשם הטאה אין כאן פגול אלא עלו לבעלים לשם חובה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתו וה"א ליה ישראל: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחד אמר ככנייה וזהא לחוד הוא דפליגי: **כאיסורו.** איסור אילתו נכחית: **כטומאתו.** טומאת אלוניס ככנייה לעמא אחריים: **מתני'** ברכת הפסח וברכת הזבח מפרש בתוספתא וזכאים איהו ברכת הפסח כ"א אמ"ה אשר קדשנו בתפוחי וינו לאכול הפסח אי זו היא ברכת הזבח כ"א אמ"ה אשר קדשנו בתפוחי וינו לאכול הזבח. והאי זבח היינו חגיגת י"ד הגאה עם הפסח אי נמי נדרים ונדבות שהקריב ערב הפסח ואוכלן בלילי הפסח: פלוגתא דרבי ישמעאל ור' עקיבא מפרשינן טעמא דנמי: **הכי גרסינן בירך על הזבח לא פטר את הפסח בירך על הפסח פטר את הזבח דברי ר' ישמעאל: גב'.** ה"ג לכס"ל לדברי ר' זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה. במתן זכאים כפ' בית שמאי (דף לז). שמעינן ליה לר' ישמעאל דאמר דפסח בשפיכה ולא זריקה דתניא ר' ישמעאל אומר מתוך שחמירי אף כבוד שור וגו' למדנו לכבוד שטעון מתן דמים ואימורין לגבי מוצח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר (ד) דם זמין ישפך דללו לשאר קרבנות על זריך דכטוליה כחדי זריקה. והשתא דקאמר רבי ישמעאל דפסח בשפיכה ושמעת ליה במתניתין דאמר בברכת הפסח הוא נפטרי מברכת הזבח ואינו נפטרי משל פסח בברכת הזבח אמור מעתה היתנין זריקה כגון שאר זכאים שניתנו בשפיכה כפסח יא כדמתני כדדיא בברך בית שמאי (שס) מנין ליתנין זריקה שנתן בשפיכה יא לא תלמוד לומר דם זמין ישפך אכל היתנין בשפיכה כגון פסח שנתן זריקה כשלמים וכל שאר זכאים לא יא דומיא דברכת פסח והזבח דקאמר נמי ר' ישמעאל במתניתין כי האי גוונא: **ולדברי ר' עקיבא כו.** כדאמרין נמי במתני' גבי ברכת הפסח והזבח שאין זו פוטרת את זו ור"ע נמי סבר דפסח (נמי) בשפיכה דלא אשכחן תנא דאמר זריקה אלא לר' יוסי הגלילי בפרק תמיד נשחט (לעיל פד): דנפקא ליה מאל דם מזורק על המוצח דכדברי (א) את דמו לא נאמר אלא דם לימד על כבוד מעשר ופסח שטעוין זריקה. וההיא זריקה דפסח מתנה אחת היא כנגד היסוד מרחוק ולא כיריקת שאר קרבנות שהן שמי מתנות שהן ארבע ומקראי מפיך להו במסכת זכאים בפרק אחיהו מקומן (דף טז). מדכתיב כצני בעולה (ש) כצני בחטאת (ט) כצני חשש (י) דגש כחזינן הבאין כאחד אין מלמדן. זריקה מרחוק ושמי מתנות שהן ארבע ופסח מתנה אחת מרחוק דכפרשית שפיכה מקרוב עומד על היסוד ושופך שם. כטוליה קרבנות כחדי זריקה לנד מתחלת שמתנותיהן כאלכזע על הקרנות כדכתיבי קראי: **רבי**

כשתמצא לומר לדברי ר' ישמעאל זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה לדברי ר' עקיבא כו. אס כן מוכח מכאן דלר' ישמעאל היתנין זריקה שנתן בשפיכה יא וכן מוכח נמי כאן דלר' עקיבא דפסח בשפיכה הוא והכי נמי מוכח בפסחים בפרק האשה (דף עט).

חד תני אפיגול וחד תני אטרי. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגלוהו ברצון להפסיד את הבעלים ועוד לשלמים הן ואין לכהן בהן אלא מזה ושוק וישחטם נמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ומשום הכי גזרו טומאה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתן: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים ומ"א ככנייה: **מתני'** **ברכת הפסח.** על אילת שלמים: **על זבח.** מניגת ארבעה עשר ומנדין על אילת שלמים: **גב'.** שירי דם זריקה מרחוק דלא יצרכת ליה אס ונפליס שריים על היסוד או לא. שירי דם הפסח בשפיכה ניתח כדי שפלו על היסוד: **לא שפיכה בכלל זריקה.** כלומר שאס נתן פסח זריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום וכיון דאין דומין זה לזה במתן דמים אין ברכת האחד פוטרת האחר: **הכי גרסינן במתניתין בירך על הזבח לא פסח את הפסח על הזבח פטר את של זבח דברי ר' ישמעאל והכא גרסינן לדברי ר' ישמעאל בכלל זריקה כלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה.** ופירוש אס נתן פסח זריקה לא עשה כלום אבל אס נתן שלמים בשפיכה יא לפיכך ברכת הפסח פוטרת את של שלמים בכלל פסח במתן דמים ושל שלמים אינה פוטרת את של פסח לפי שאין פסח במתן דמו בכלל שלמים:

חד תני אפיגול וחד תני אטרי. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגלוהו ברצון להפסיד את הבעלים ועוד לשלמים הן ואין לכהן בהן אלא מזה ושוק וישחטם נמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ומשום הכי גזרו טומאה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתן: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים ומ"א ככנייה: **מתני'** **ברכת הפסח.** על אילת שלמים: **על זבח.** מניגת ארבעה עשר ומנדין על אילת שלמים: **גב'.** שירי דם זריקה מרחוק דלא יצרכת ליה אס ונפליס שריים על היסוד או לא. שירי דם הפסח בשפיכה ניתח כדי שפלו על היסוד: **לא שפיכה בכלל זריקה.** כלומר שאס נתן פסח זריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום וכיון דאין דומין זה לזה במתן דמים אין ברכת האחד פוטרת האחר: **הכי גרסינן במתניתין בירך על הזבח לא פסח את הפסח על הזבח פטר את של זבח דברי ר' ישמעאל והכא גרסינן לדברי ר' ישמעאל בכלל זריקה כלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה.** ופירוש אס נתן פסח זריקה לא עשה כלום אבל אס נתן שלמים בשפיכה יא לפיכך ברכת הפסח פוטרת את של שלמים בכלל פסח במתן דמים ושל שלמים אינה פוטרת את של פסח לפי שאין פסח במתן דמו בכלל שלמים:

הדרן עלך ערכי פסחים וסליקא לה מסבת פסחים

חד תני אפיגול וחד תני אטרי. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגלוהו ברצון להפסיד את הבעלים ועוד לשלמים הן ואין לכהן בהן אלא מזה ושוק וישחטם נמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ולא נהירא דאין פגול אלא בשחטם על מנת לאכול ממנו חוץ לזמנו והשושטם שלמים לשם הטאה אין כאן פגול אלא עלו לבעלים לשם חובה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתו וה"א ליה ישראל: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחד אמר ככנייה וזהא לחוד הוא דפליגי: **כאיסורו.** איסור אילתו נכחית: **כטומאתו.** טומאת אלוניס ככנייה לעמא אחריים: **מתני'** ברכת הפסח וברכת הזבח מפרש בתוספתא וזכאים איהו ברכת הפסח כ"א אמ"ה אשר קדשנו בתפוחי וינו לאכול הפסח אי זו היא ברכת הזבח כ"א אמ"ה אשר קדשנו בתפוחי וינו לאכול הזבח. והאי זבח היינו חגיגת י"ד הגאה עם הפסח אי נמי נדרים ונדבות שהקריב ערב הפסח ואוכלן בלילי הפסח: פלוגתא דרבי ישמעאל ור' עקיבא מפרשינן טעמא דנמי: **הכי גרסינן בירך על הזבח לא פטר את הפסח בירך על הפסח פטר את הזבח דברי ר' ישמעאל: גב'.** ה"ג לכס"ל לדברי ר' זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה. במתן זכאים כפ' בית שמאי (דף לז). שמעינן ליה לר' ישמעאל דאמר דפסח בשפיכה ולא זריקה דתניא ר' ישמעאל אומר מתוך שחמירי אף כבוד שור וגו' למדנו לכבוד שטעון מתן דמים ואימורין לגבי מוצח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר (ד) דם זמין ישפך דללו לשאר קרבנות על זריך דכטוליה כחדי זריקה. והשתא דקאמר רבי ישמעאל דפסח בשפיכה ושמעת ליה במתניתין דאמר בברכת הפסח הוא נפטרי מברכת הזבח ואינו נפטרי משל פסח בברכת הזבח אמור מעתה היתנין זריקה כגון שאר זכאים שניתנו בשפיכה כפסח יא כדמתני כדדיא בברך בית שמאי (שס) מנין ליתנין זריקה שנתן בשפיכה יא לא תלמוד לומר דם זמין ישפך אכל היתנין בשפיכה כגון פסח שנתן זריקה כשלמים וכל שאר זכאים לא יא דומיא דברכת פסח והזבח דקאמר נמי ר' ישמעאל במתניתין כי האי גוונא: **ולדברי ר' עקיבא כו.** כדאמרין נמי במתני' גבי ברכת הפסח והזבח שאין זו פוטרת את זו ור"ע נמי סבר דפסח (נמי) בשפיכה דלא אשכחן תנא דאמר זריקה אלא לר' יוסי הגלילי בפרק תמיד נשחט (לעיל פד): דנפקא ליה מאל דם מזורק על המוצח דכדברי (א) את דמו לא נאמר אלא דם לימד על כבוד מעשר ופסח שטעוין זריקה. וההיא זריקה דפסח מתנה אחת היא כנגד היסוד מרחוק ולא כיריקת שאר קרבנות שהן שמי מתנות שהן ארבע ומקראי מפיך להו במסכת זכאים בפרק אחיהו מקומן (דף טז). מדכתיב כצני בעולה (ש) כצני בחטאת (ט) כצני חשש (י) דגש כחזינן הבאין כאחד אין מלמדן. זריקה מרחוק ושמי מתנות שהן ארבע ופסח מתנה אחת מרחוק דכפרשית שפיכה מקרוב עומד על היסוד ושופך שם. כטוליה קרבנות כחדי זריקה לנד מתחלת שמתנותיהן כאלכזע על הקרנות כדכתיבי קראי: **רבי**

קב"ו א ממי פ"ח מהל
תמן ומל דין ז:

רבינו הגנאל

חד תני כוית כאיסורו וחד
מתני כביצה כטומאתו.
בירך ברכת הפסח פטר את
של זבח וכו'. תאנא ארז
היא ברכת הובת אומר
אקי"ו לאכל הובת. וקימא
לן הפסח דמי בשפיכה
ברחוק כהן הקרוב אצל
המזבח וזריקה זריקה את
כנגד היסוד. והובת כהן
השלמים וכיצא בהן דמן
בוריקא. ואמרין כשתמצא
לומר לדברי רבי ישמעאל
דאמר ברכת הפסח פוטרת
לומר לדברי רבי ישמעאל
דאמר ברכת הפסח פוטרת
על הזבח כרכה כפי
עצמה. אבל ברכת הובת
אינה פוטרת של פסח.
הרי זריקה בכלל שפיכה.
כלומר השטון שפיכה.
הזריקה בשפיכה יא. אבל
אין שפיכה בכלל זריקה
השטון שפיכה ואם זריקה
לא יא אלא שטון שפיכה.
לדברי ר' עקיבא דאמר לא
זו פוטרת זו ולא זו פוטרת
זו לא שפיכה בכלל זריקה
ולא זריקה בכלל שפיכה.